

ارتباط سطح سرمی منیزیم با رتبه ناتوانی در بیماران دچار سکنه مغزی ایسکمیک

* دکتر عالیا صابری (MD)^۱ - دکتر کیوان اسماعیل زاده (MD)^۱ - دکتر آبتین حیدرزاده (MP h)^۲

* نویسنده مسئول: رشت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، بیمارستان پورسینا، گروه بیماری‌های اعصاب

پست الکترونیکی: a_saberi@gums.ac.ir

تاریخ دریافت مقاله: ۸۸/۱۲/۱ تاریخ پذیرش: ۸۹/۲/۱۵

چکیده

مقدمه: سکنه‌های مغزی یکی از ناتوان کننده‌ترین حوادث در انسان هستند و باید به دنبال عواملی باشیم که بر وسعت ضایعه و میزان آسیب سلول عصبی پس از سکنه مغزی و در نتیجه پیش‌آگهی و میزان توانایی بعدی بیماران تأثیر می‌گذارد. یکی از عوامل مطرح مؤثر در این زمینه منیزیم است.

هدف: تعیین ارتباط سطح سرمی منیزیم با رتبه ناتوانی در بیماران دچار سکنه مغزی ایسکمیک در ۷۲ ساعت اول و ۱ هفته بعد از حادثه و تغییر آن در این فاصله زمانی.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی ۶۷ بیمار مبتلا به سکنه مغزی ایسکمیک در محدوده شریان مغزی میانی راست که کمتر از ۶ ساعت از بروز حادثه در آنها گذشته بود، شرکت کردند. سطح سرمی منیزیم بیماران در ۶ ساعت اول پس از سکنه مغزی اندازه‌گیری شده و رتبه ناتوانی آنها در ۷۲ ساعت اول پس از حادثه و پس از یک هفته ثبت شد. سپس داده‌ها با استفاده از آزمون‌های nominal regression و repeated measure ANOVA و توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۷ تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: از ۶۷ بیمار ۶۱/۲۰٪ مرد و ۳۸/۸٪ زن، با میانگین سنی $69/60 \pm 13/58$ سال بودند. بین سطح سرمی منیزیم و رتبه ناتوانی بیماران در ۷۲ ساعت اول و ۱ هفته بعد از حادثه از نظر آماری رابطه معنی‌دار معکوس وجود داشت (P به ترتیب $0/002$ و $0/000$). اما بین سطح منیزیم و میزان تغییرات رتبه ناتوانی در این فاصله زمانی (۱ هفته) ارتباط معنی‌داری وجود نداشت ($P=0/513$).

نتیجه‌گیری: اندازه‌گیری سطح سرمی منیزیم در ساعات اولیه بعد از سکنه مغزی ایسکمیک پیشگویی‌کننده خوبی برای میزان توانایی بیماران در ۷۲ ساعت اول و یک هفته بعد از وقوع حادثه است.

کلید واژه‌ها: ایسکمی مغز / پیش‌آگهی / سکنه مغزی عروقی / منیزیم سرم

مجله دانشگاه علوم پزشکی گیلان، دوره نوزدهم شماره ۷۵، صفحات: ۷۲-۶۶

مقدمه

آزمون منفی بوده و برخی دیگر همچنان در دست بررسی هستند. از جمله این عوامل که هنوز بررسی در مورد آنها ادامه دارد، منیزیم است که در برخی مطالعات به آن اشاره شده که بر اندازه منطقه مغزی دچار ایسکمی و پیش‌آگهی بیماران پس از رخداد سکنه مغزی مؤثر است (۲، ۱ و ۴). این مطالعه مقطعی با هدف اندازه‌گیری سطح سرمی منیزیم در بیماران دچار سکنه مغزی ایسکمیک و بررسی ارتباط آن با رتبه ناتوانی بیماران در ۷۲ ساعت اول و ۱ هفته بعد از حادثه و تغییر آن در این فاصله زمانی را انجام شد تا در صورت وجود چنین رابطه‌ای اندازه‌گیری آن به صورت دستورالعمل کلی به عنوان یک آزمایش معمول (که در حال حاضر نیست) در بدو مراجعه این بیماران درآمده و از آن مهمتر رهنمونی برای پزشکان اورژانس باشد تا در صورت مواجهه با بیمار مبتلا به سکنه مغزی ایسکمیک از ترکیباتی که حاوی املاح منیزیم هستند برای بهبود پیش‌آگهی بیماران در همان بدو پذیرش

بیماری‌های عروقی مغز در انسان جزء بیماری‌هایی است که ممکن است برای بیمار بسیار ناتوان کننده باشد و عملکرد بیمار را در صورت بقاء (زنده ماندن) شدیداً تحت‌الشعاع قرار داده و مشکلات زیادی برای خود فرد و خانواده وی ایجاد نمایند، اما در بالین گاهی با بیمارانی برخورد می‌کنیم که با سکنه مغزی در محدوده شریانی مشابه و شرایط سنی، جنسی و عوامل خطر ساز نسبتاً مشابه مراجعه می‌نمایند، اما میزان هوشیاری، توانمندی و عملکرد بعدی آنها با هم کاملاً متفاوت است. پس باید عوامل دیگری غیر از عواملی که به طور معمول در بیماران سنجیده می‌شود بر وسعت ضایعه، میزان آسیب سلولی و در نتیجه عملکرد و پیش‌آگهی بعدی بیماران تأثیر داشته باشد (۳-۱) مطالعات و تحقیقات متعددی روی عوامل تعیین‌کننده میزان آسیب سلولی، وسعت ضایعه و عوامل محافظت‌کننده سلول‌های عصبی انجام شده است که در بسیاری از موارد نتایج در مورد نقش محافظتی مواد مورد